

**Azərbaycan
Respublikasının
Medianın İnkişafı
Agentliyi**

Diaspor quruculuğu, lobbicilik və dünya azərbaycanlılarının həmrəyliyi

Azərbaycan dövləti xaricdəki soydaşlarımızı əhatə etməklə yanaşı, həm də onlarla bağlı diaspor fəaliyyətini stimullaşdırır. Bu, olduqca vacib və həssas məsələdir. Dünya azərbaycanlılarının bu ideologiyaya yiyələnməsi yönündə əhəmiyyətli bir yol keçmişik.

Ötən əsrin 90-cı illərində azərbaycançılıq ideologiyası hələ sistemli şəkildə formalaşmamışdı. Hazırda dünya azərbaycanlılarının vahid hərəketini müəyyən edən ideya xətti yalnız azərbaycançılıq olub. Bundan başqa heç nə yox idi. Bu gün dünya azərbaycanlıları Azərbaycan bayrağı altında hərəket edirlər, vahid çətir altında toplana biliblər, Azərbaycan dövlətinin problemləri ilə bağlı məsələ qaldırırlar. Dünya ölkələrində, olduqları cəmiyyətlərə inteqrasiya edəndə azərbaycançılığı özlərinin əsas identifikasiya göstəricisi kimi irəli sürürlər. Dünya azərbaycanlılarının ideologiyaya yiyələnməsi yönündə çox böyük yol keçmişik. Uzağa getməyə, Vətən müharibəsi günlərində dünyada azərbaycanlılarının apardığı təbliğatı xatırlayaq. Diasporumuzun atdığı addımlar təqdirəlayiqdir, bu Azərbaycançılıq ideologiyasının daşıyıcıları olan insanlar sayəsində mümkün oldu. Bu ideologiya olmasaydı, nə qələbəmizin mahiyyətini başa düşərdilər, nə təəssübkeşlik edərdilər. Amma xaricdə diaspor icmalarımız arasında birliyin, vəhdətin yaradılmasında hələ də müəyyən problemlər var. Diaspor fəaliyyətinin əlaqələndirilməsi, xaricdəki diplomatik nümayəndəliklərlə onların əlaqəsi ürəkəçən səviyyədə deyil. Diaspor icmalarımızla bəzi nümayəndəliklərimiz arasında lazım olan vəhdət yoxdur. Bu istiqamətdə işlər aparılmalıdır. Xüsusilə də bizim Cənubi Azərbaycandan olan və sayı çoxluq təşkil edən soydaşlarımızla vahid diaspor strategiyası istiqamətində hərəket etməyimiz çox lazımdır.

40 milyon

azərbaycanlının əksəriyyəti bu imkanlardan məhrumdur...

Prezident İlham Əliyev Səmərqənddə keçirilən Türk Dövlətləri Təşkilatının IX Zirvə Görüşündə çıxış edərkən olduqca vacib məqamlara toxundu:

"Əfsuslar olsun ki, Azərbaycan dövlətinin hüduqlarından kənarda yaşayan 40 milyon azərbaycanlının əksəriyyəti bu imkanlardan məhrumdur. Türk dövlətlərindən kənarda yaşayan soydaşlarımızın öz ana dilində təhsil alması daim təşkilatın gündəliyində olmalıdır. Bu istiqamətdə lazımı addımlar atılmalıdır. Azərbaycan dövləti xarici ölkələrdə yaşayan azərbaycanlıların hüquq və azadlıqlarının, təhlükəsizliyinin təmin edilməsinə xüsusi diqqət verir. Biz acı taleyin hökmü ilə Azərbaycan dövlətindən ayrı düşmüş soydaşlarımızın dilimizi, ənənələrimizi, mədəniyyətimizin qoruyub-saxlanılması, azərbaycançılıq ideyalarına sadıq olmaları, öz tarixi vətənləri ilə əlaqələrinin heç vaxt kəsilməməsi üçün səylərimizi davam etdirəcəyik".

Prezident İlham Əliyevin Azərbaycan dövləti taleyin hökmü ilə ayrı düşən soydaşlarımızın taleyinə biganə qalmayacağı ilə bağlı verdiyi açıq mesaj dünyadakı bütün azərbaycanlılarda ümid işığı yandırdı.

Yaxşı olar ki, biz dünyada vahid diaspor mövqeyindən çıxış edərək, ciddi lobbicilik fəaliyyətinə keçək

Dünya azərbaycanlıları - soydaşlarımız və həmvətənlərimiz deyəndə istər Azərbaycan

Müstəqil Azərbaycanın və Cənubi Azərbaycanın diasporları birlikdə çox şeylərə qadirdi..

Respublikası daxil, istərsə də İranın Cənubi Azərbaycan, Gürcüstanın Borçalı, Rusiyanın Dərbənd ərazisində yaşayan və planetimizin ayrı-ayrı qitələrində, müxtəlif ölkələrində məskunlaşan azərbaycanlılar nəzərdə tutulur. Aborigen əhali olmayan, hansısa dövrdə xaricə köçən və yaşayan azərbaycanlılar da bu kateqoriyaya şamil olunur. Azərbaycan diasporu isə yalnız tarixi Vətəndən kənarda sistemli şəkildə təşkilatlanmış milli azlığın birliyini və konkret ictimai fəaliyyətlə məşğul olan şəxslərin ittifaqını ehtiva edir. Bu xüsusda, biz, gərək birinci və ikinci qrup üzrə real və potensial vəziyyətini nəzərdən keçirək. Məlumdur ki, azərbaycanlıların dünyaya səpələnməsinin tarixi qədim olsa da təşkilatlanması prosesi müasirdir. Hələ icmalaşmadan diasporlaşmaya keçid mərhələsini ayırsaq bu fəaliyyəti gənc hesab etmək olar.

Bəllidir ki, dünyada yaşayan soydaşlarımızın böyük hissəsini Cənubdan köçən soydaşlarımız təşkil edir. Xüsusilə də 1979-cu ildəki islam inqilabından sonra onlar dünyanın müxtəlif ölkələrinə səpələnilər. Bizim diaspor siyasətimiz onları da əhatə etməlidir. Düzdür, bəzi ölkələrdə diasporlarımız koordinasiya fəaliyyət ortaya qoyur, ancaq bu yetərli deyil. Yaxşı olar ki, biz dünyada vahid diaspor mövqeyindən çıxış edərək, ciddi lobbicilik fəaliyyətinə keçək. Çünki bizim istər Cənubdan, istərsə də Şimaldan olan diaspor üzvlərimizin yaxşı mövqeləri var. Bu səylərin birləşdirilməsi daha məhsuldar nəticəyə səbəb ola bilər.

İstər Cənubu, istərsə də Şimalı əhatə edən və ümumi tariximizi tərənnüm edən...

Keçən ilin sonlarında Kənada fəaliyyət göstərən ELTV Media qrupu ingilis dilində "Vahid Azərbaycan dövləti - Səfəvilər" adlı sənədli film yayımlayıb.

Filmdə Səfəvilər dövlətinin yaranma tarixi, əhatə etdiyi coğrafi ərazilər, süqutunun səbəbləri və bu dövlətin qurucusu Şah İsmayıl Xətai barədə ətraflı məlumat verilib. Səfəvilər dövlətinin müasir Azərbaycan milli kimliyinin formalaşmasında böyük tarixi rol oynadığına diqqət cəlb edilib.

"My History" layihəsi çərçivəsində gerçəkləşdirilən film Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin dəstəyi, "Vətən" Azərbaycan İncəsənət və Mədəniyyət Mərkəzinin təşəbbüsü və təşkilatçılığı ilə ərəşəyə gəlib. He-

sab edirik ki, istər Cənubu, istərsə də Şimalı əhatə edən və ümumi tariximizi tərənnüm edən bu cür təbliğat vasitələri diasporumuzun tərəngüzləşməsində

ciddi töhvə vermiş olar.

Məhəmmədəli QƏRİBLİ
Yazı Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyinin maliyyə dəstəyilə çap olunur.